

Suç Korkusunun Sosyolojik Belirleyenleri: Sosyal Sermaye mi? Sosyal Kontrol mü?

Önder KARAKUŞ*

Suç Korkusunun Sosyolojik Belirleyenleri: Sosyal Sermaye mi? Sosyal Kontrol mü?

Sociological Predictors of Fear of Crime: Is It Social Capital or Social Control?

Özet

Abstract

Bu araştırmada, İstanbul'da 60 farklı mahallede ikamet eden ve küme örnekleme yöntemiyle belirlenen 1800 katılımcı arasında suç korkusunun sosyolojik belirleyenleri incelenmiştir. Yapılan iki ve çok değişkenli analizler, suç korkusunun erkeklere kıyasla kadınlarda, yaşlılara oranla gençlerde ve son beş yıl içerisinde herhangi bir suçtan mağdur olanlarda daha yüksek olduğunu göstermektedir. Sosyolojik faktörlerden sosyal sermaye arttıkça bireylerin suç korkusu azalırken; beklenmedik bir şekilde, sosyal kontrol arttıkça suç korkusu da artmaktadır. Mahallede algılanan fiziki ve sosyal düzensizlik de suç korkusunu arttırmaktadır. Türk toplumunda sosyal sermaye ve sosyal kontrol mekanizmaları arasındaki ilişkilerin Batı ülkeleri ile benzer ve farklı yönlerinin de incelendiği araştırma sonucunda, Türkiye'de suç korkusunun azaltılması, sosyal organizasyon ve sosyal kontrolün artırılmasına yönelik politika uygulamaları ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik öneriler de sunulmuştur.

Sociological predictors of fear of crime among a clustered sample of 1800 participants residing in 60 different neighborhoods in Istanbul have been examined in this study. Bivariate and multivariate analyses indicate that women, elderly and those who have been victimized in the last five years have higher rates of fear than males, younger people and those who were not victimized in the last five years respectively. Among sociological factors, while social capital decreases individuals' fear of crime; unexpectedly, social control increases fear of crime. Perceived physical and social disorder in the neighborhood, on the other hand, increases fear of crime. Based on a comparative investigation of the relationships among fear, social capital, and social control with Western countries, this study also presents policy implications and suggestions for future studies aimed at decreasing fear of crime and increasing social organization and social control in Turkish society.

Anahtar Kelimeler: Suç Korkusu, Sosyal Sermaye, Sosyal Kontrol, Enformel Kontrol, Formel Kontrol

Key Words: Fear of Crime, Social Capital, Social Control, Informal Control, Formal Control

1. Giriş

Çok boyutlu bir kavram olan sosyal sermaye, Durkheim'in (1984) sosyalleşme sürecinde çocukluktan itibaren norm aşılmasını öne çıkaran sosyal dayanışma yaklaşımına dayandırılmaktadır (Portes, 2000, ss.7-8). Jacobs (1961) ve Bourdieu (1986) tarafından da önemine vurgu yapılan "sosyal sermaye" kavramı, Coleman (1988, 1990) tarafından teorik çerçeveye oturtulmuş ve sonrasında Putnam (1995) ve Putnam, Leonardi ve Nanaetti (1993) tarafından operasyonel kapsamı genişletilmiştir. Sosyal sermaye kavramı aynı zamanda, Marx'ın (1967) aynı kaderi paylaşan işçi sınıfı arasındaki dayanışmaya ilişkin analizlerine de dayandırılmaktadır (Portes, 2000).

Benzer bir biçimde, ilk sosyolojik kontrol teorisinin de Durkheim'in (1951) temellerini attığı anomi teorisinde açıklandığı öne sürülmektedir (Burke, 2001, s.203). Durkheim'in sosyal dayanış-

* Önder KARAKUŞ, Yrd. Doç. Dr., Polis Akademisi Araştırma Merkezleri Başkanlığı, karakusonder@yahoo.com

ma yaklaşımı çizgisinde ve yapısalcı geleneğin temsilcileri olan Şikago okulu sosyologları tarafından 1900'lü yılların başından bu yana gerçekleştirilen ampirik çalışmalarda ise sosyal sermaye ve sosyal kontrol arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve her ikisinin de toplumlarda suç ve suç korkusunu azaltan önemli sosyolojik faktörler olduğu bildirilmektedir (Park, 1921; Burgess, 1928; Shaw ve McKay, 1972; Skogan, 1990; Bursik ve Grasmick, 1993; Sampson, Raudensbush ve Earl, 1997). Diğer taraftan, sosyal kontrol kurumlarını (enformel ve formel) Marksist teori çizgisinde, egemen sınıfın toplumu kendi çıkarları doğrultusunda kontrol etmede kullandığı enstrümanlar olarak kavramsallaştıran yaklaşımlar da söz konusudur (Turk, 1969; Quinney, 1970).

En basit tanımıyla sosyal sermaye, bireylerin kendi aralarında dayanışma ve güven temelinde geliştirdikleri ilişkiler olarak adlandırılmaktadır (Coleman, 1990; Putnam, 1993). Güven ve dayanışma eksenli bir sosyal kaynak olarak da tanımlanan sosyal sermaye, bu şekliyle doğrudan bir eylem içermemekle birlikte, herhangi bir sosyal eylemi kolaylaştırma veya engelleme potansiyeline sahiptir (Coleman, 1988). Park (1921) ve Burgess'e (1928) kadar uzanan Şikago okulunun temsilcilerine ve özellikle de mahalle düzeyinde suç ve suç korkusu araştırmalarına odaklanan sosyal organizasyonsuzluk ve sosyal kontrol teorisyenlerine göre ise sosyal sermaye ve sosyal kontrol, suç ve suç korkusuyla mücadelede birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Sosyal sermayeden yoksun olan mahallelerdeki dayanışma ve güven eksikliği, mahalle sakinlerinin (suç ve suç korkusunu azaltma amacıyla) belirli normlar üzerinde uzlaşma sağlamalarına ve etkili sosyal kontrol mekanizmaları geliştirmelerine engeldir.

Diğer bir deyişle, mahalle sakinleri, mahalledeki sosyal problemlerle baş etmek, bu amaçla normlar belirlemek, üzerinde uzlaşma sağlanan normlar doğrultusunda mahalle sakinlerinin/ziyaretçilerin davranışlarını kontrol etmek ve bu kontrolü sürekli kılmak istiyorlarsa, güven ve dayanışma gibi sosyal sermayelerini, enformel ve formel kontrol gibi sosyal yatırımlara dönüştürmelidirler (Bursik & Grasmick 1993; Sampson vd., 1997). Örneğin, mahalle sakinleri arasındaki bağlılık, dayanışma ve güven sayesinde belirlenecek olan 'suç ve suç korkusundan arınmış bir mahallede yaşama' ortak hedefine ulaşmak için mahalle sakinleri (komşular), mahalledeki düzensizliklere ve sapkın davranışlara gerek bizzat müdahale ederek (enformel kontrol) ve gerekse ilgili kurumların (Örn: polis, belediye, cami, vb.) kaynaklarını mahallelerine kanalize ederek (formel kontrol) mahalledeki yaşam kalitesini yükseltebileceklerdir.

Bu araştırma, sosyolojik faktörlerin ve özellikle de sosyal sermaye ve sosyal kontrolün Türk toplumundaki suç korkusu üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece bugüne dek Batı'da ve diğer ülkelerde suç korkusunu açıklamada kullanılan modellerin ve bağlantılı politika uygulamalarının Türkiye'ye genellenebilirliği test edilebilecektir. Ayrıca, sosyal sermaye ve sosyal kontrolün birbirleri ve suç korkusu ile ilişkilerinden hareketle sosyal sermaye ile enformel kontrol ve formel kontrolün Batı'da yapılan araştırmalarda ortaya konulduğu gibi Türkiye'de de doğrusal bir ilişki içerisinde olup olmadığı ve her birinin suç korkusu üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu çok değişkenli ortamda incelenecektir.

Suç korkusuna ilişkin ampirik literatürde başlıca dört farklı açıklayıcı modelden söz edilmektedir. Bunlardan ilki olan mağduriyet modeli bireylerin demografik özellikleri üzerine yoğunlaşırken, düzensizlik modeli toplumun fiziki ve sosyal özelliklerini suç korkusunun önemli belirleyeni olarak tanımlamaktadır. Alt kültürel çeşitlilik modeli etnik farklılıkları suç korkusunun anlamlı belirleyeni olarak sunmakta, son olarak toplumsal kaygı/kontrol modeli ise toplumda bireyler arası ilişkiler ile bireyler ve kamu kurumları/polis arasındaki ilişkileri ön plana çıkarmaktadır.

Bireysel ve toplumsal yaşamın kalitesini olumsuz yönde etkileyen¹ ve Batı'da (Garofalo, 1979; Baumer, 1985; Gibson, Zhao, Lovrich ve Gaffney, 2002; Ferguson ve Mindel, 2007) ve diğer ülkelerde (Adu-Mireku, 2002; Vilalta, 2012) uzun süredir çalışılmakta olan suç korkusu ile ilgili olarak Türkiye'de yapılan ampirik araştırma sayısı yok denecek kadar azdır (Alpkan ve Palacı, 2008; Polat ve Gül, 2009; Karakuş, McGarrell ve Başbüyük, 2010; Uludağ, 2010). Türkiye'deki suç korkusu ile ilgili olarak yapılan sınırlı sayıda bu çalışmalardan biri dışında (Karakuş vd., 2010) genel itibarıyla demografik faktörler, çevresel faktörler ve polislik faaliyetlerine ilişkin birtakım değişkenler ile suç korkusu arasındaki ilişkiler iki değişkenli analiz yöntemleri kullanılarak incelenmektedir. Ancak Türkiye'de yapılan bu çalışmalarda, Batı literatüründe suç korkusu üzerinde anlamlı etkileri olduğu ortaya konulan farklı modellerin tamamının etkileri aynı anda ve çok değişkenli ortamda incelenmemiştir. Bireysel ve sosyolojik faktörlerin suç korkusu üzerindeki etkilerinin Türkiye özelinde kapsamlı olarak tek bir çalışmada (aynı anda) incelenmesi iki açıdan önemlidir. Birincisi, bireysel ve sosyal faktörlerin Türk toplumunda suç korkusu üzerinde aynı etkiye sahip olup olmadığı; diğer bir deyişle, Batı'daki kuramlar, modeller ve bulguların Türk kültürüne genellenebilirliği test edilmiş olacaktır. İkincisi, Batı literatüründe öne çıkan bireysel ve sosyal faktörlerin tamamının etkileri hesaba katıldığında, hangilerinin suç korkusunu belirlemede daha etkili olduğu anlaşılacaktır.

Bu çalışmada, bugüne dek suç korkusu üzerinde anlamlı etkileri olduğu ampirik çalışmalarla test ve tespit edilen mağduriyet, düzensizlik, alt kültürel çeşitlilik ve toplumsal kaygı/kontrol modellerinin tamamının İstanbul'dan küme örnekleme yöntemiyle belirlenen 1800 katılımcı tarafından rapor edilen suç korkusu düzeyleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Suç korkusu modellerine ilişkin kuramsal ve operasyonel tanımlar, iki ve çok değişkenli analiz sonuçları ve bulguların politika uygulamalarına ve sonraki çalışmalara yönelik potansiyel yansımaları takip eden bölümlerde sunulmuştur.

2. Suç Korkusu Modelleri

2.1. Mağduriyet Modeli

Bireylerin demografik özelliklerine dayanan mağduriyet modeli, doğrudan ve dolaylı yoldan suç mağduru olma ile suç korkusu arasındaki ilişkileri açıklamaktadır. Doğrudan mağduriyet yaklaşımında daha önce herhangi bir suçtan mağdur olan bireylerde suç korkusunun daha fazla olacağı öngörülmektedir (Skogan ve Maxfield, 1981). Dolaylı mağduriyet yaklaşımı ise, fiziksel ve sosyal

¹ Suç korkusunun bireysel ve toplumsal hayat üzerindeki etkileri hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Dolu, Uludağ ve Doğutaş (2010).

açidan kendilerini daha savunmasız ve kırılgan olarak algılayan yaşlılar, kadınlar, yoksullar ve etnik olarak asıl unsurlardan farklı olan bireylerde suç korkusunun daha fazla olacağını ileri sürmektedir (Taylor ve Hale, 1986; Covington ve Taylor, 1991). Türkiye’de yapılan çalışmalardan Karakuş vd. (2010), Türkiye genelinde 6713 katılımcıya ait verilerden oluşan 2004 TUIK yaşam memnuniyeti anketi üzerinden mağduriyet, düzensizlik ve toplumsal kaygı modellerinin tamamını dâhil ederek yaptıkları çok değişkenli (regresyon) analiz sonucunda hem doğrudan mağduriyetin hem de dolaylı mağduriyetin suç korkusu üzerinde anlamlı etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Analiz sonuçlarına göre, düzensizlik ve toplumsal kaygı modellerinin etkileri kontrol edildiğinde; daha önce herhangi bir suçtan mağdur olanlarda, kadınlarda, geliri ve eğitim seviyesi düşük olanlarda suç korkusu daha yüksektir. Ancak, batıdaki bulguların aksine Türkiye’de yaş arttıkça suç korkusu azalmaktadır.

Alpkan ve Palacı (2008) tarafından Sivas’ta ve Uludağ (2010) tarafından Malatya’da yapılan çalışmalarda rapor edilen iki değişkenli analizlerde de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Türkiye’de gerçekleştirilen bu araştırmaların bulguları arasında tam bir paralellik olmamakla birlikte genel itibarıyla doğrudan ve dolaylı mağduriyet (fiziksel ve sosyal savunmasızlık) Batı’da olduğu gibi Türkiye’de de suç korkusunu arttırmaktadır. Daha önce bir suçtan mağdur olanlarda, gelir ve eğitim seviyesi düşük olanlarda ve özellikle de kadınlarda suç korkusu daha yüksektir. Ancak, yaş açısından bakıldığında Batı’daki eğilimin aksine Türkiye’de yaş ilerledikçe suç korkusunun azaldığı gözlenmektedir.

2.2. Düzensizlik Modeli

Düzensizlik modeline göre bir toplumda fiziki (Örn: Yetersiz ışıklandırma, terk edilmiş evler, vs.) ve sosyal (Örn: Alkol alıp çevreyi rahatsız eden şahıslar, dilenciler, vs.) düzensizlik arttıkça o toplumda yaşayan bireylerin suç korkuları da artacaktır (Skogan, 1990; Bursik ve Grasmick, 1993; McGarrell, Giomazzi ve Thurman, 1997; Markowitz, Bellair, Liska ve Liu, 2001). Toplumda artan düzensizlik mahalle sakinlerinde mahallenin artık güvenli olmadığı ve komşuların da etrafta olup biteni umursamadığı yönünde bir kanaat oluşturmaktadır. Böylece bireyler mahallenin artık güvenli bir yer olmadığını düşündüklerinden gerek psikolojik ve gerekse fiziksel anlamda kendilerini toplumdan soyutlayarak evlerine kapanmakta ve toplumsal hayata, organizasyonlara ve kolektif faaliyetlere katılmaktan kaçınmaktadırlar. Ancak Koschmann ve Laster (2011) Amerika’da bir mahallede derinlemesine mülakat ve gözlem yöntemiyle yaptıkları çalışmada mahallede artan suç ve düzensizliğin (ve dolayısıyla suç korkusunun) mahalledeki (mahalle derneği aracılığıyla) enformel ve formel kontrolü arttırdığını rapor etmektedirler (Ayrıca bkz. Donnelly ve Majka, 1998). Türkiye’de suç korkusu ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda ise fiziki ve sosyal düzensizlik unsurları arasında yer alan mahalledeki (komşudan ve mahalleden gelen) gürültü arttığında (Karakuş vd., 2010) ve sokak ışıklandırması yetersiz kaldığında (Uludağ, 2010) suç korkusunun arttığı görülmüştür.

2.3. Alt Kültürel Çeşitlilik Modeli

Alt kültürel çeşitlilik modeli, etnik heterojenliğin fazla olduğu ve dolayısıyla farklı kültürel değerlere sahip bireylerin oluşturduğu toplumlarda sosyal entegrasyonun daha düşük olacağını ve bireylerin etnik kökenleri nedeniyle kendilerinden farklı görünen, konuşan ve/veya davranan insanların hareketlerini şüphe ve endişeyle karşılayacaklarını ve bu durumun da suç korkusu ve endişesini

arttıracağını öne sürmektedir (Covington vd., 1991; Bursik ve Grasmick, 1993; Dolu vd., 2010). Türkiye’de suç korkusu ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda alt kültürel çeşitlilik modeli bugüne dek test edilmemiştir.

2.4. Toplumsal Kaygı/Kontrol Modeli

Bu model, mahalledeki suç ve düzensizlikle birlikte mahalle sakinlerinde oluşan kaygı ve suç korkusuyla mücadele etmede toplumsal dayanışma ve güven, sosyal (enformel kontrol ve formel kontrol mekanizmalarının önemine vurgu yapmaktadır. Şikago okulu temsilcileri olan sosyolog ve kriminologların geliştirdiği (Moyer, 2001) sosyal organizasyonsuzluk teorisi (Shaw ve McKay, 1972) ve bu teorinin zaman içerisinde sistemik kontrol (Bursik ve Grasmick, 1993) ve kolektif etkinlik (Sampson vd., 1997) adı altında tekrardan formüle edilmesiyle oluşturulan sosyal kontrol yaklaşımı aynı zamanda sosyal sermaye kavramı ile de paralellik göstermektedir. Sosyal kontrol yaklaşımına göre yoksulluk, etnik heretojenlik ve hızlı nüfus hareketleri toplumdaki bireyler arasındaki arkadaşlık ve akrabalık ilişkileri ile sosyal yardımlaşma, dayanışma ve güveni azaltarak toplumun sapkın davranışlara karşı mücadelede ortak normlar belirlemelerini, enformel olarak bu normları uygulama ve bu amaçla politik ve ekonomik kaynakları mahallelerine kanalize etme kabiliyetlerini (formel kontrol) azaltır (Başbüyük ve Karakuş, 2010).

Dolayısıyla toplumsal kaygı/kontrol modeline göre toplumsal dayanışma ve güvenin yüksek olduğu, enformel kontrolün yüksek olduğu, formel kontrol bağlamında polisin ve kamu kurumlarının etkin bir şekilde hizmet verdiği ve dolayısıyla polisten ve kamu kurumlarının hizmetlerinden memnuniyetin yüksek olduğu toplumlarda suç korkusunun daha düşük olacağı öngörülmektedir (McGarrell vd., 1997; Hawdon, Ryan ve Griffin, 2003). Türkiye’de yapılan araştırmalarda da polis hizmetlerinden memnuniyetin (Karakuş vd., 2010) ve polisin yardım istenildiğinde hızlı bir şekilde yanıt vermesinin (Uludağ, 2010) suç korkusunu azalttığı rapor edilmiştir. Ayrıca tam olarak toplumsal dayanışma ve güveni karşılamamakla beraber toplumdaki entegrasyonun dolaylı yoldan bir göstergesi olan ev sahibi olmak, kiralık evlerde ikamet edenlere kıyasla suç korkusunu azaltmaktadır (Alpkan ve Palacı, 2008; Karakuş vd., 2010).

Görüldüğü üzere “sosyal sermaye” kavramının en temel unsurlarından olan sosyal dayanışma ve güven toplumsal kaygı/kontrol modelinin de bel kemiğini oluşturmaktadır. Nitekim Putnam’ın yaklaşımıyla sosyal sermaye, karşılıklı güven ile enformel ilişkilerden ve organizasyonel katılımdan beslenen kolektif bir olgudur (Putnam, 1995, 2000). Diğer bir deyişle, sosyal sermaye bireyler, toplumlar ve kurumlar arasında enformel ve formel köprüler kurarak onların ortak amaçlara ulaşmasını sağlayan bir araç/kaynaktır (Castle, 2002). Ancak asıl önemli olan sosyal sermayenin, enformel anlamda toplumdaki bireyleri ve formel anlamda toplumdaki bireyler ile ekonomik ve politik güç sahiplerini ortak bir amaç etrafında bir araya getirebilmesidir. Teorik olarak sosyal dayanışma ve güven, enformel kontrol ve formel kontrolün suç korkusunu azaltacağı varsayılmakla birlikte ampirik araştırmalarda toplumsal kaygı/kontrol modeli kapsamında değerlendirilen bu değişkenlerin suç korkusu üzerindeki etkileri bazen negatif, bazen anlamsız ve hatta bazen de pozitif olarak

rapor edilmiştir (Hunter ve Baumer, 1982; Kanan ve Pruitt, 2002; Bridenball ve Jesilow, 2005; Dammert ve Malone, 2006; Renauer, 2007; Jiang, Wang ve Lambert, 2010).

Bu bağlamda sosyal dayanışma ve güven ya da sosyal sermayenin Türkiye’de suç korkusuyla mücadeleye direkt ve dolaylı olarak (enformel ve kontrol üzerinden) nasıl bir kaynak sağladığının anlaşılması, suç korkusuyla mücadele etme ve toplumun yaşam kalitesini yükseltme anlamında önceliklerin belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir. Bu nedenle, bu araştırmada sosyal sermayeyi ölçmede kullanılan sosyal dayanışma ve güven, enformel kontrol ve formel kontrol teorik olarak birbirlerinin tamamlayıcısı olarak görülmekle beraber, operasyonel anlamda her biri müstakil olarak ölçülerek aralarındaki ilişkiler ayrı ayrı incelenecektir. Metodolojik olarak ifade etmek gerekirse, sosyal sermaye çok boyutlu bir kavram olmakla birlikte bu araştırmada, sosyal yardımlaşma, dayanışma ve güven olmak üzere sadece üç boyutu hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ölçülmektedir. Böylece sosyal sermayenin (sosyal dayanışma ve güven) suç korkusu üzerindeki “net” etkisinin yanı sıra enformel kontrol ve formel kontrol mekanizmaları ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğu incelenerek toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve enformel ve formel kontrol mekanizmalarının geliştirilmesi açısından ne tür imkanlar sunduğu anlaşılmaya çalışılacaktır.

3. Yöntem

3.1. Örneklem

Araştırmanın örnekleme küme örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Örneklem, İstanbul’da polis sorumluluk sahasında yer alan toplam 739 mahalle arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen 60 farklı mahallede ikamet eden 1800 katılımcıdan oluşmaktadır. Küme örnekleme yöntemiyle Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirlenen 1800 asıl hanede ikamet eden bireylere çeşitli nedenlerle ulaşılamaması (Üç ziyaret sonrası ulaşamama, hanede yetişkin olmaması, adresin iş yeri olması, vb.) veya bu bireylerin katılmayı reddetmeleri halinde yerlerine aynı mahalleden sistematik tesadüfi örnekleme yöntemiyle ikame haneler belirlenmiştir. Asıl ve ikame hanelerde ismi alfabetik sıraya göre ilk sırada olan ve 18 yaşından büyük katılımcılarla yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır.

Anket için kullanılan soru formunun oluşturulmasında Amerika’da ve Avrupa’da suç ve suç korkusuyla ilgili sosyoloji ve kriminoloji literatüründe (literatür taramasında belirtilen) sık kullanılan ve güvenilirlik düzeyleri yüksek olan soru ve ölçekler esas alınmıştır. Soruların kültüre uyarlanmasında ise ileri ve geri tercüme yöntemleri ile pilot uygulamalar sonrasında yapılan faktör ve güvenilirlik analizleri kullanılmıştır. Saha uygulaması profesyonel anketörler tarafından 2012 yılı içerisinde gerçekleştirilmiş olup, araştırma kapsamında ulaşılabilen toplam 3266 haneden kabul edenlerin (1800) oranı %55 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda araştırma kapsamında kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenlerin birey ve mahalle düzeyinde nasıl ölçüldükleri açıklanmaktadır. Mahalle düzeyindeki değişkenler hesaplanırken bir

mahallede ikamet eden katılımcıların bireysel düzeydeki verilerinin mahalle bazında ortalamaları alınmıştır.

3.2. Ölçüm

Suç korkusu: Katılımcılara sırayla mahallelerinde gece vakti yalnız yürürken, evde yalnız otururken, mahallelerinde gündüz vakti yalnız yürürken, evde yalnız otururken herhangi bir suçtan mağdur olmaktan ne kadar endişe ettikleri sorulmuş ve her bir soruya 1 (Hiç endişe etmiyorum) ile 5 (Çok endişe ediyorum) arasında değişen bir likert ölçeği üzerinden cevap vermeleri istenmiştir. Toplam dört soruya verilen yanıtların toplanmasıyla oluşturulan suç korkusu ölçeği 4 ile 20 arasında değişen bir değer alabilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.84 olarak hesaplanmıştır.

Mağduriyet Modeli: Katılımcılardan son 5 yıl içerisinde mala (mala zarar verme, bisiklet veya motosiklet hırsızlığı, oto hırsızlığı, otodan hırsızlık, hırsızlık/yankesicilik/dolandırıcılık/kapkaç, evden hırsızlık, evden hırsızlığa teşebbüs) ve şahsa karşı işlenen (Silahlı saldırı, silahsız saldırı, gasp, cinsel taciz, cinsel saldırı/tecavüz,) toplam 12 farklı suçun herhangi birinden mağdur olanlar 1 olmayanlar 0 olarak kodlanarak iki kategorili/binary (doğrudan) mağduriyet değişkeni oluşturulmuştur. Dolaylı mağduriyeti temsil eden değişkenlerden yaş, katılımcının yaşının yıl olarak karşılığını ifade etmektedir. Cinsiyet ise kadınlar 1 ve erkekler 0 olmak üzere iki kategorili (binary) olarak kodlanmıştır. Eğitim 1 ile 9 arasında değişmekte olup 1 okuryazar olmayanları, 9 ise doktorasını yapmış olanları temsil etmektedir. Katılımcıların aylık toplam hane halkı gelirleri 1 ile 7 arasında değişen (1 - Aylık toplam hane halkı geliri 500 TL'den az olanlar, 7- Aylık hane halkı geliri 5001 TL ve üzerinde olanlar) bir ölçek üzerinden tespit edilmiştir. Gelir değişkeni ise aylık hane halkı geliri 1 ve 2 numaralı (0-750 TL arası) kategoride olanlar 1 ve daha fazla olanlar 0 olarak kodlanmak suretiyle oluşturulmuştur. Doğrudan ve dolaylı mağduriyetin suç korkusunu arttıracığı varsayılmıştır.

Düzensizlik modeli: Düzensizlik, katılımcıların mahallelerindeki çöp ve atıklar, terkedilmiş evler, terkedilmiş araçlar, karanlık ve tenha yerler, mala zarar verme ve duvarlardaki yazılar/ resimler, gürültü, dilenciler, çevreyi rahatsız eden gençler, evsiz ve kimsesizler, kamuya açık alanda alkol alıp çevreyi rahatsız eden sarhoşlar ve uyuşturucu kullanımı/alım satımının fazla/yaygın olduğunu belirten ifadelere katılım düzeylerinin (1-Kesinlikle katılmıyorum, 5-kesinlikle Katılıyorum) toplanmasıyla oluşturulmuştur. Toplam 12 sorudan oluşan düzensizlik ölçeği 12 ile 60 arasında değer alabilmekte olup, ölçeğin güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.84 olarak hesaplanmıştır. Bireylerin mahallelerindeki düzensizlik algısı ve mahallelerdeki ortalama düzensizlik düzeyi arttıkça suç korkusunun artacağı varsayılmıştır.

Alt Kültürel Çeşitlilik Modeli: Mahallelerdeki alt kültürel çeşitliliği ölçmek amacıyla etnik kimlik ve doğumyeri değişkenleri kullanılmaktadır. Etnik kimlik değişkeni iki kategorili olup 0 kendini etnik anlamda Türk olarak tanımlayanları, 1 ise diğer etnik grupları (Örn: Kürt, Arap, diğer-yabancı) ifade etmektedir. Doğum yeri değişkeni ise İstanbul'da doğanlar 0 ve İstanbul dışında (Türkiye'de başka bir şehirde) veya yurtdışında doğanlar 1 olmak üzere iki kategorilidir. İstanbul dışında doğmuş olanların kendilerinin veya ailelerinin sonradan İstanbul iline geldikleri ve İstanbul yaşantısına ve

mahallelerine entegrasyonlarının daha zor olacağı düşünülerek kendini etnik olarak (Türk'den) farklı tanımlayanlarda ve İstanbul dışında doğanlarda suç korkusunun daha yüksek olacağı varsayılmıştır.

Toplumsal Kaygı/Kontrol Modeli: Toplumsal /sosyal kontrol modeli kapsamında temel amaç sosyal sermaye ve sosyal kontrolün suç korkusu üzerindeki etkilerini ve birbirleriyle ilişkilerini ortaya koymak olsa da bu modele esas teşkil eden sosyal organizasyonsuzluk, sistemik kontrol ve kolektif etkinlik yaklaşımlarının temel önermeleri dikkate alınmıştır. Şöyle ki, sosyal kontrol yaklaşımında yoksulluk, etnik heterojenlik ve nüfus hareketliliği gibi toplumun yapısal birtakım özelliklerinin toplumdaki sosyal bağları ve sosyal dayanışma ve güveni azaltması sonucunda toplumda enformel ve formel kontrol mekanizmalarının zayıflayacağı ve bu durumun da sapma ve suç teşkil eden davranışları arttırarak toplumda suçtan mağduriyeti ve suç korkusunu arttıracığı ileri sürülmektedir. Dolayısıyla mahallelerde sosyal sermaye ve sosyal kontrolün suç korkusu üzerindeki etkileri incelenirken toplumsal yapıya ilişkin diğer değişkenlerin etkileri (mahalledeki yoksulluk, nüfus hareketliliği, etnik heterojenlik, sosyal bağlar) kontrol edilmelidir. Bu nedenle yoksulluk/sosyoekonomik dezavantaj, etnik heterojenlik, nüfus hareketleri ve sosyal bağları ölçmede kullanılan değişkenler de analize dâhil edilmiştir.

Sosyal sermaye ölçeği katılımcıların mahalledeki güven, yardımlaşma ve dayanışmaya ilişkin ifadelerine (Mahallemdeki insanlara güvenilebilir, mahallemdeki insanlar komşularına yardım etmeye isteklidirler, mahallemiz birbirine bağlı bir mahalledir) 1 ile 5 arasında değişen likert ölçeği üzerinden ne ölçüde katıldıkları sorularak oluşturulmuştur. Sosyal sermaye ölçeğinin güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.83 olup, 3 ile 15 arasında değer alabilmektedir. Bireylerin mahallelerine ilişkin sosyal sermaye algıları ve mahalledeki ortalama sosyal sermaye düzeyi arttıkça suç korkusunun azalacağı varsayılmıştır.

Enformel kontrol ölçeği ise katılımcılara komşularının okuldan kaçıp sokakta takılan gençlere, binalar üzerine yazılar yazan gençlere, bir yetişkine saygısızlık yapan bir gence ve evlerinin önünde meydana gelen bir tehdit etme veya kavga olayına müdahale etme olasılığı (1-Çok düşük, 5-Çok yüksek) sorularak oluşturulmuştur. Enformel kontrol değişkeni 4 ile 20 arasında değer alabilmektedir ve güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.80'dir. Bireylerin komşularına ilişkin enformel kontrol algıları ve mahalledeki ortalama enformel kontrol düzeyi arttıkça suç korkusunun azalacağı varsayılmıştır.

Formel kontrol, genel anlamda kamu kurumlarının mahalleye sundukları hizmetten memnuniyet ve polisin etkinliği olmak üzere iki farklı değişkenle ölçülmektedir. Suç korkusu daha çok polisin performansıyla ilişkilendirilebileceğinden polisin etkinliği ayrıca ölçülmektedir. Formel kontrol ölçeği katılımcılara polis, belediye, valilik, kaymakamlık ve muhtarlığın mahalleli tarafından arzulanan hizmetleri sağladığına ilişkin ifadelerine ne ölçüde katıldıkları (1-Kesinlikle katılmıyorum, 5-Kesinlikle katılıyorum) sorularak oluşturulmuştur. Dolayısıyla formel kontrol değişkeni 5 ile 25 arasında değer alabilmektedir ve güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.87'dir. Polisin etkinliği değişkeni ise katılımcılara polisin yardım çağrılarına hızlı bir şekilde cevap vermede, suçları önlemede, olayla-

ra müdahale etmede, suçluları yakalamada, trafik akışını düzenlemede ve sokak ve kaldırımlarda kamu düzeni ve güvenliğini sağlamada ne denli başarılı olduğu (1-Çok başarısız, 5-Çok başarılı) sorularak oluşturulmuştur. Polisin etkinliği değişkeni 6 ila 30 arasında değer alabilmektedir ve güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha=.93'tür. Bireylerin formel kontrol ve polisin etkinliğine ilişkin algıları ile mahalle düzeyindeki ortalama formel kontrol ve polisin etkinliği arttıkça suç korkusunun azalacağı varsayılmıştır.

Sosyal kontrol modeli kapsamında kontrol edilmesi gereken değişkenlerden yoksulluğun ölçümünde aylık hane halkı gelirini ifade eden ve yukarıda mağduriyet modelinde detaylı olarak açıklanan gelir değişkeni kullanılmaktadır. Mahalle bazında aylık hane halkı geliri 1 ve 2 numaralı kategoride (0-750 TL arası) olanların ortalaması alınarak mahalle düzeyinde yoksulluk düzeyi kontrol edilecektir. Yoksulluk arttıkça suç korkusunun da artacağı varsayılmıştır.

Etnik heterojenlik de alt kültürel çeşitlilik modelinde detaylıca açıklanan etnik kimlik değişkeninin mahalle düzeyinde ortalamasının alınmasıyla oluşturulmuştur ve mahalleler arasında etnik heterojenlik düzeyinin kontrol edilmesi amacıyla kullanılacaktır. Etnik heterojenlik arttıkça suç korkusunun artacağı varsayılmıştır.

Nüfus hareketliliği değişkeni ise katılımcıların mahallede ikamet sürelerinin sorulması suretiyle oluşturulmuştur. Öncelikle, halen ikamet ettikleri mahallede 5 yıl ve daha kısa süredir ikamet eden katılımcılar 1, daha uzun süredir ikamet etmekte olanlar 0 olarak kodlanarak iki kategorili ikamet süresi değişkeni oluşturulmuştur. Daha sonra ikamet süresi değişkeninin mahalle bazında ortalaması alınarak nüfus hareketliliği değişkeni oluşturulmuştur. Mahalle düzeyinde nüfus hareketliliği arttıkça suç korkusunun artacağı varsayılmıştır.

Son olarak sosyal bağlar değişkeni katılımcıların mahallelerindeki toplam arkadaş ve akraba sayıları sorularak oluşturulmuştur. Mahalle bazında ortalama arkadaş ve akraba sayıları hesaplanarak mahalle düzeyinde sosyal bağlar değişkeni oluşturulmuştur. Bireysel ve mahalle düzeyinde sosyal bağlar arttıkça suç korkusunun azalacağı varsayılmıştır.

Kontrol Değişkenleri: Kontrol amacıyla araştırmaya dahil edilen değişkenlerden Evli değişkeni iki kategorilidir ve 1 evlileri 0 ise diğerlerini (Bekar, boşanmış/dul, birlikte yaşıyor/evli değil, boşanmamış/ayrı yaşıyor) ifade etmektedir. Çalışan isimli değişken ise 1 çalışanlar ve 0 diğerleri (işsiz, emekli, ev hanımı, öğrenci) olmak üzere iki kategorilidir.

3.3. Analitik Strateji

Suç korkusunun sosyolojik belirleyenlerine ilişkin bu araştırmada bireylerin içerisinde yaşadıkları toplumlara ilişkin özelliklerin bireylerin suç korkuları üzerindeki net etkilerinin anlaşılabilmesi için bireysel ve toplumsal değişkenler aynı anda çok değişkenli regresyon analizine dâhil edilmiştir. Suç korkusu 4 ila 20 arasında değişen sıralı bir değişken olması nedeniyle çok değişkenli analiz yöntemi olarak doğrusal regresyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Batı'da sosyoloji ve kriminoloji alanında yapılan çalışmalarda toplumun bireysel davranış ve tutumlar üzerindeki etkilerini belirlemede toplumsal ölçüm birimi olarak genelde mahalle kullanılmaktadır (Taylor, 2000). Bu çalışmada da

sosyal düzensizlik, sosyal sermaye ve sosyal kontrol gibi kavramlar mahalle düzeyinde hesaplanarak hem bireysel algılar hem de mahalle düzeyinde hesaplamalar (ortalama) çok değişkenli analize dâhil edilmiştir. Böylece toplumsal düzeyde hesaplanan sosyal sermaye, sosyal kontrol gibi değişkenlerin demografik özelliklerden ve bireysel algılardan bağımsız olarak suç korkusu üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Aynı mahallede ikamet eden bireylerin yanıtları arasındaki muhtemel korelasyonun kontrol edilmesi amacıyla çok değişkenli analizlerde daha sağlıklı olan 'robust' standart hatalar kullanılmıştır (Zhang, Messner ve Liu, 2007; Karakuş vd., 2010).

4. Analiz ve Bulgular

Suç korkusu ve potansiyel belirleyenlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 1'de özetlenmiştir. Bireysel düzeyde hesaplanan değişkenlerin yanı sıra mahalle düzeyinde oluşturulan değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler de bu tabloda sunulmaktadır. Görüldüğü üzere, 1800 katılımcıdan oluşan örnekleme katılımcıların %59'u kadın, %41'i ise erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması yaklaşık 42'dir. Katılımcılar arasında suç korkusu 4 ile 20 arasında değişmekte olup, ortalama suç korkusu 9.29'dur. Katılımcılar arasında son 5 yıl içerisinde herhangi bir suçtan mağdur olma oranı ise %16'dır.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler*

	<i>Ortalama</i>	<i>Std. Sapma</i>	<i>En Düşük</i>	<i>En Yüksek</i>
Bağımlı Değişken				
Suç Korkusu	9,29	2,98	4	20
Mağduriyet Modeli				
Mağduriyet	0,16	0,37	0	1
Yaş	42,68	15,43	18	90
Cinsiyet	0,59	0,49	0	1
Gelir	0,07	0,25	0	1
Düzensizlik Modeli				
Düzensizlik (Bireysel algı)	26,37	6,91	12	54
Düzensizlik (Mahalle ortalaması)	26,37	4,90	15,5	40,37
Toplumsal Kaygı/Kontrol Modeli				
Sosyal sermaye (Bireysel algı)	10,15	2,67	3	15
Sosyal sermaye (Mahalle ortalaması)	10,15	1,68	4,8	13,57
Enformel kontrol (Bireysel algı)	8,79	2,68	4	20
Enformel kontrol (Mahalle ortalaması)	8,79	1,85	4,77	14,87
Formel kontrol (Bireysel algı)	18,21	3,23	5	25
Formel kontrol (Mahalle ortalaması)	18,21	1,50	14,83	22,07
Polisin etkinliği (Bireysel algı)	22,03	4,22	6	30
Polisin etkinliği (Mahalle ortalaması)	22,03	2,48	13,57	26,9
Yoksulluk (Mahalle Ortalaması)	0,07	0,09	0	0,05
Etnik heterojenlik (Mahalle Ortalaması)	0,06	0,09	0	0,43

	Ortalama	Std. Sapma	En Düşük	En Yüksek
İkamet süresi (Mahalle Ortalaması)	0,25	0,12	0,03	0,53
Sosyal bağlar (Mahalle Ortalaması)	23,68	12,64	4,37	69,4
Alt Kültürel Çeşitlilik Modeli				
Etnik Kimlik	0,06	0,24	0	1
Doğum Yeri	0,70	0,41	0	1
Kontrol Değişkenleri				
Çalışan	0,27	0,44	0	1
Evli	0,79	0,41	0	1
Eğitim	3,82	1,47	1	9

* Tablodaki veriler 60 farklı mahallede ikamet eden 1800 katılımcıdan elde edilen değerlerdir.

Suç korkusu ile bireysel ve mahalle düzeyinde hesaplanan değişkenler arasındaki ikili ilişkilerle ilgili olarak yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 2 ve Tablo 3’de özetlenmiştir. Mağduriyet modelini oluşturan değişkenlerden yaş ile suç korkusu arasında negatif, cinsiyet ve suç korkusu arasında ise pozitif korelasyon bulunmaktadır. Beklenenin aksine, suç korkusu ve daha önce herhangi bir suçtan mağdur olma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Kontrol değişkenlerinden katılımcıların eğitim düzeyi ile suç korkusu arasında da pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Alt kültürel çeşitlilik modelini oluşturan etnik kimlik ve doğum yeri ile suç korkusu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Dolayısıyla katılımcıların demografik özellikleri ile suç korkusu arasındaki iki değişkenli analiz sonuçlarına göre suç korkusu kadınlarda, eğitim düzeyi yüksek olanlarda ve gençlerde daha yüksektir.

Tablo 2. Suç Korkusu ve Bireysel Düzeydeki Değişkenler Arasında İkili (Korelasyon) İlişkiler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Suç Kor.	1,0														
2. Mağduriyet	,04	1,0													
3. Yaş	-,12**	,07**	1,0												
4. Cinsiyet	,05*	,01	-,12**	1,0											
5. Gelir	,04	,01	,01	-,04	1,0										
6. Eğitim	,05*	,03	-,25**	-,19**	-,12**	1,0									
7. Çalışan	,02	-,01	-,24**	-,46**	,01	,26**	1,0								
8. Evli	-,04	,01	,23**	,08**	-,01	-,21**	-,11**	1,0							
9. Doğum Y.	-,04	,01	,18**	,05*	,06*	-,21**	-,08**	,19**	1,0						
10. Etnik K.	,00	-,02	-,09**	-,04	,06*	-,08**	,03	,00	,12**	1,0					
11. Düzensiz.	,30**	,01	-,07**	-,09**	,04	,01	,10**	-,07**	-,01	,03	1,0				
12. Sos. Ser.	-,16**	-,02	,03	,02	-,02	-,09**	-,10**	,08**	,00	-,02	-,18**	1,0			
13. Enf. Kont.	,38**	,00	-,12**	-,09**	,10**	,07**	,12**	-,08**	-,05	,02	,38**	-,12**	1,0		
14. For. Kont.	-,05*	-,07**	,06*	,06*	-,07**	-,07**	-,07**	,05*	-,02	-,05*	-,20**	,25**	-,19**	1,0	
15. Pol. Etk.	-,12**	-,08**	,06**	,08**	-,04	-,14**	-,09**	,11**	,08**	-,05*	-,16**	,24**	-,27**	,47**	1,0

Not: Rapor edilen değerler Pearson Korelasyon değerleridir. *p<,05, **p<,01.

Katılımcıların mahallelerindeki düzensizlik, sosyal sermaye, enformel kontrol, formel kontrol ve polisin etkinlik düzeyine ilişkin algıları ile suç korkusu arasındaki ilişkiler incelendiğinde ise suç korkusu ve söz konusu (algılanan) toplumsal değişkenlerin tamamı arasında istatistiksel olarak

anlamli korelasyon olduğu görülmektedir. Katılımcıların mahallede algıladıkları sosyal sermaye (güven, yardımlaşma ve dayanışma), formel kontrol (kamu kurumlarının mahallenin arzulanmış hizmetleri sağlama düzeyi) ve polislin etkinliği arttıkça suç korkusu anlamli bir şekilde azalmaktadır. Diğer taraftan bireylerin mahallede algıladıkları düzensizlik arttıkça suç korkusu da artmaktadır. Şaşırtıcı biçimde, mahallede algılanan enformel kontrol düzeyi ile suç korkusu arasında da pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Mahalle düzeyinde oluşturulan toplumsal değişkenler ile suç korkusu arasındaki ilişkiler, Tablo 2’de sunulmuş olan bireylerin algıları ve suç korkusu arasındaki ilişkilere paralellik göstermektedir. Şöyle ki, mahalledeki düzensizlik ve enformel kontrol düzeyi ile suç korkusu arasında pozitif bir korelasyona rastlanırken, sosyal sermaye ve polislin etkinliği ile suç korkusu arasında ise istatistiksel olarak anlamli negatif korelasyon bulunmaktadır. Mahalledeki formel kontrol düzeyi ile suç korkusu arasında ise anlamli bir ilişkiye rastlanmamıştır. Dolayısıyla mahalle bazında ele alındığında mahalledeki düzensizlik ve enformel kontrol arttıkça bireylerin suç korkusu artarken, mahalledeki sosyal sermaye ve polislin etkinliği arttıkça suç korkusu azalmaktadır.

Tablo 3. Suç Korkusu ile Mahalle Düzeyinde Hesaplanan Toplumsal Değişkenler Arasındaki İkili (Korelasyon) İlişkiler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Suç Kor.	1,0									
2. Düzensiz.	0,26**	1,0								
3. Sos.Ser.	-0,14**	-0,29**	1,0							
4. Enf.Kont.	0,38**	0,55**	-0,18**	1,0						
5. For.Kont.	0,01	-0,37**	0,46**	-0,35**	1,0					
6. Pol.Etk.	-0,12**	-0,29**	0,47**	-0,48**	0,65**	1,0				
7. Yoksulluk	0,11**	0,15**	0,06**	0,29**	-0,21**	-0,03	1,0			
8. Etnik Het.	0,03	0,13**	-0,05*	0,18**	-0,17**	-0,06*	0,28**	1,0		
9. Nüf.Harek.	-0,05*	-0,08**	-0,14**	-0,09**	-0,02	0,03	-0,11**	-0,13**	1,0	
10. Sos.Bag.	0,06**	0,07**	0,08**	0,26**	-0,30**	-0,24**	0,19**	0,28**	-0,42**	1,0

Not: Rapor edilen değerler Pearson Korelasyon değerleridir. *p<,05, **p<,01.

Bireysel ve toplumsal düzeydeki değişkenlerin bir kısmı ile suç korkusu arasında istatistiksel olarak anlamli düzeyde korelasyona rastlanmamakla birlikte teorik ve ampirik araştırmalar bu değişkenlerin suç korkusu üzerinde anlamli etkisi olduğunu rapor ettiğinden, değişkenlerin tamamı çok değişkenli analize dahil edilmiştir. Bireysel ve toplumsal düzeydeki değişkenlerin tamamı aynı anda çok değişkenli regresyon analizine dahil edilerek her birinin etkisi aynı anda incelendiğinde (kontrol edildiğinde), dört modelden mağduriyet modeli, düzensizlik modeli ve toplumsal kaygı/kontrol modelinin suç korkusunu belirlemede ön plana çıktığı, alt kültürel çeşitlilik modelinin ise suç korkusu üzerinde anlamli bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Suç Korkusunun Potansiyel Belirleyenleri Üzerinde Doğrusal Regresyonu

Model & Değişkenler	B	Robust SE	T	P
Mağduriyet Modeli				
Mağduriyet	0,41	0,19	2,10	0,040
Yaş	-0,01	0,01	-1,84	0,071
Cinsiyet	0,43	0,18	2,39	0,020
Gelir	-0,01	0,19	-0,03	0,980
Düzensizlik Modeli				
Düzensizlik (Bireysel algı)	0,09	0,02	3,53	0,001
Düzensizlik (Mahalle ortalaması)	-0,02	0,05	-0,54	0,593
Toplumsal Kaygı/Kontrol Modeli				
Sosyal sermaye (Bireysel algı)	-0,10	0,04	-2,67	0,010
Sosyal sermaye (Mahalle ortalaması)	-0,22	0,12	-1,74	0,087
Enformel kontrol (Bireysel algı)	0,18	0,06	3,24	0,002
Enformel kontrol (Mahalle ortalaması)	0,43	0,14	3,14	0,003
Formel kontrol (Bireysel algı)	-0,01	0,03	-0,25	0,804
Formel kontrol (Mahalle ortalaması)	0,55	0,18	3,12	0,003
Polisin etkinliği (Bireysel algı)	-0,02	0,02	-0,70	0,485
Polisin etkinliği (Mahalle ortalaması)	0,01	0,10	0,11	0,912
Yoksulluk (Mahalle Ortalaması)	1,56	1,19	1,32	0,193
Etnik heterojenlik (Mahalle Ortalaması)	-1,12	1,20	-0,94	0,353
İkamet süresi (Mahalle Ortalaması)	-0,14	1,29	-0,11	0,916
Sosyal bağlar (Mahalle Ortalaması)	0,01	0,01	1,03	0,306
Alt Kültürel Çeşitlilik Modeli				
Etnik Kimlik	-0,19	0,21	-0,91	0,366
Doğum Yeri	0,08	0,17	0,47	0,640
Kontrol Değişkenleri				
Çalışan	-0,24	0,18	-1,35	0,181
Evli	0,16	0,17	0,95	0,348
Eğitim	0,02	0,06	0,41	0,681

Not: N=1800, R²=,265, F=15,21, p<0,000.

Mağduriyet modelinde yer alan değişkenlerden, daha önce suçtan mağdur olma, diğer tüm değişkenlerin etkileri kontrol edildiğinde suç korkusunu anlamlı bir şekilde arttırmaktadır. Mağduriyet modelindeki diğer değişkenlerden yaş arttıkça suç korkusu azalırken, suç korkusunun erkeklere kıyasla kadınlarda daha fazla olduğu görülmektedir.

Düzensizlik modelinde ise bireylerin mahallede algıladıkları düzensizlik arttıkça suç korkusu da artmaktadır. Ancak (düzensizlik algısına ilişkin bireysel değerlerin mahalle düzeyinde ortalamasının alınmasıyla oluşturulan) mahalledeki ortalama düzensizliğin bireylerin suç korkusu üzerinde anlam-

lı bir etkisi bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle toplumdaki düzensizlikten ziyade, bireyin içerisinde yaşadığı çevredeki düzensizliğe ilişkin algısı suç korkusunu belirlemektedir/arttırmaktadır.

Toplumsal kaygı/kontrol modelinde ise gerek bireysel düzeyde algılanan sosyal sermaye ve gerekse mahalledeki ortalama sosyal sermaye suç korkusunu azaltmaktadır. Dolayısıyla sosyal sermayenin suç korkusu üzerinde hem bireysel hem de toplumsal düzeyde etkisi bulunmaktadır. Bireylerin içerisinde yaşadıkları toplumdaki sosyal sermaye düzeyi bireylerin sosyal sermaye algılarından bağımsız olarak (Örn: Bireylerin algıları kontrol edildiğinde) suç korkusunu azaltmaktadır.

Enformel ve formel kontrol ise, beklenmedik bir şekilde suç korkusunu arttırmaktadır. Enformel kontrol hem bireysel hem de mahalle düzeyinde suç korkusunu artırırken, formel kontrol sadece mahalle düzeyinde suç korkusunu arttırmaktadır. Özetle, katılımcılardan mahallelerinde algıladıkları enformel kontrol düzeyi yüksek olanlarda, enformel ve formel kontrolün yüksek olduğu mahallelerde ikamet edenlerde suç korkusu daha yüksektir. Toplumsal kaygı modeli kapsamında kontrol edilen diğer değişkenler ile demografik kontrol değişkenlerinin suç korkusu üzerinde anlamlı etkileri bulunmamaktadır.

5. Tartışma ve Sonuç

Batı literatüründe suç korkusunu anlamlı bir şekilde etkilediği tespit edilen modellerden mağduriyet modeli, düzensizlik modeli ve toplumsal kaygı modeli Türkiye’de de İstanbul özelinde suç korkusunu anlamlı bir şekilde etkilemektedir. Alt kültürel çeşitlilik modelinin ise suç korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Yani Türk toplumunda etnik ve kültürel farklılıklara ilişkin ne bireysel düzeydeki algıların ne de mahalledeki etnik heterojenliğin suç korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Demografik model kapsamında Batı’da olduğu gibi Türk toplumunda da daha önce suçtan mağdur olmak suç korkusunu arttırmakta ve kadınlarda erkeklere oranla daha fazla suç korkusuna rastlanmaktadır. Ancak fiziksel savunmasızlık/kırılganlık tezinin aksine, Türk toplumunda yaş ilerledikçe suç korkusu azalmaktadır. Bu durum Türkiye’de yaşlıların mağduriyet risklerini tahmin etmede daha rasyonel hareket ettiklerini gösteriyor olabilir. Yani, yaşlılar gençlere oranla mağduriyet risklerinin daha düşük olduğunu düşündüklerinden suç korkuları daha az olabilir. Alternatif veya ek olarak, yaşlıların Türk toplumunda saygı görüyor olmaları da onların suç korkularını ve mağdur olma riski algılarını azaltıyor olabilir.

Düzensizlik modelinde öngörüldüğü üzere bireylerin mahallelerinde algıladıkları düzensizlik seviyesi arttıkça suç korkusu artmaktadır ki bu da Batı’da yapılan çalışmalarda rapor edilen bulgulara paraleldir. Ancak mahallelerdeki ortalama düzensizlik seviyesinin bireylerin suç korkusu üzerinde anlamlı etkisi bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, suç korkusunu belirlemede bireylerin düzensizliğe ilişkin algıları toplumdaki mevcut düzensizlik seviyesinin önüne geçmektedir.

Toplumsal kaygı modelinde ise sadece sosyal sermaye suç korkusunu anlamlı bir şekilde azaltan bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek bireylerin içerisinde yaşadıkları toplumdaki sosyal sermaye düzeyine ilişkin algıları ve gerekse toplumdaki sosyal sermaye düzeyi ($p < .10$) suç korkusu-

nu anlamlı bir şekilde azaltmaktadır. Aksine, toplumdaki ortalama enformel kontrol düzeyi, formel kontrol düzeyi ve bireylerin içerisinde yaşadıkları toplumla ilgili olarak algıladıkları enformel kontrol düzeyi arttıkça suç korkusu da artmaktadır. Bireylerin algıladıkları formel kontrol düzeyinin ise suç korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, çok değişkenli analizde suç korkusunu belirleyen sosyolojik faktörler arasında sadece sosyal sermaye suç korkusunu azaltan bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sosyal kontrol de suç korkusunun belirleyeni arasında yer almakla beraber sosyal sermayenin ve varsayımların aksine suç korkusunu arttırmaktadır. Ancak sosyal kontrol ile suç korkusu arasındaki ilişki, bu araştırmada kesitsel (crosssectional) tasarım kullanılmasıyla kaynaklanıyor olabilir. Şöyle ki, kesitsel bir tasarımda kavramların adeta tek bir fotoğraf karesi gibi tek zamanlı olarak ölçülmesi nedeniyle sebep (suç korkusunun belirleyeni/sosyal kontrol) ve sonuç (suç korkusu) arasında bir zaman sıralamasından ve dolayısıyla nedensellikten söz etmek mümkün olmayabilir. Diğer bir deyişle teorik olarak sosyal kontrolün suç korkusundan önce geleceği ve suç korkusunu azaltacağı varsayılmakla birlikte tersi de olabilir. Yani, bireylerde ve mahallelerde artan suç korkusu bireylerin enformel ve formel kontrol mekanizmalarına daha fazla baş vurmaları sonucunu doğurmuş olabilir. Nitekim Amerika'da yapılan daha detaylı ve uzun soluklu çalışmalar, mahallede artan düzensizlik, suç ve suç korkusuna tepki olarak mahalledeki enformel ve formel kontrolün de arttığını göstermektedir (Donnelly ve Majka, 1998; Koschmann ve Laster, 2011). Türk toplumunda da benzer bir tepkiyle artan düzensizlik ve suç korkusuyla birlikte enformel ve formel kontrolün arttığı değerlendirilmektedir. Bu durum iki değişkenli analizlerde düzensizlik ve enformel kontrol arasındaki anlamlı ve pozitif korelasyonu da açıklamaktadır. Dolayısıyla bu araştırmada sosyal sermaye ve sosyal kontrol arasındaki ilişki Batı'daki gibi doğrusal/pozitif olmasa da, Türk toplumunun da düzensizlik ve suç korkusuna enformel ve formel kontrol mekanizmalarını harekete geçirerek tepki verme potansiyeline sahip olduğu söylenebilir.

Bu bağlamda, makalenin başlığında sorulan "Sosyal sermaye mi? Sosyal kontrol mü?" sorusuna "Hem sosyal sermaye, hem de sosyal kontrol" şeklinde cevap vermek yerinde olacaktır. Zira sosyal sermaye bireysel ve toplumsal düzeyde suç korkusunu anlamlı bir şekilde azaltan yegâne sosyolojik faktör ve önemli bir kaynaktır. Diğer taraftan enformel kontrol ve formel kontrol ise düzensizlik ve suç korkusuna karşı toplumsal refleksleri harekete geçirerek adeta sosyal erken uyarı sistemleri gibi çalışmaktadır. Tam da bu noktada gözden kaçırılmaması gereken bir diğer konu sosyal sermaye ve enformel kontrol arasındaki anlamlı negatif korelasyondur. Batıda, örneğin, Amerikalı sosyologlar Sampson vd. (1997, s.920) bu araştırmada kullanılanlara benzer sorular kullanılarak oluşturulan sosyal sermaye ölçeği (sosyal dayanışma ve güven) ile enformel kontrol arasında '.80' düzeyinde pozitif anlamlı bir korelasyon tespit etmişlerdir. Türk toplumunda ise sosyal sermaye arttıkça enformel kontrol azalmaktadır. Toplumdaki düzensizlik, suç ve suç korkusuyla mücadelede enformel ve formel kontrol mekanizmalarını harekete geçirecek önemli bir kaynak olarak kavramsallaştırılan sosyal sermayenin Türk toplumunda enformel kontrol biçiminde doğrudan bir sosyal yatırıma dönüşmediği gözlenmektedir. Dahası, enformel kontrolle formel kontrol arasında da negatif ve anlamlı bir korelasyon bulunmaktadır.

Ancak sosyal sermaye ve formel kontrol arasındaki pozitif korelasyon göz önüne alındığında formel kontrol unsurları olan ve toplumun yaşam kalitesini arttırma adına mahalleye kaynak sağlama gücüne sahip olan kamu kurumları sosyal sermayenin enformel ve formel anlamda yatırıma dönüştürülmesine öncülük edebilirler. Zira toplum enformel anlamda düzensizlik ve suç korkusuna karşı tepkili olduğundan geriye enformel ve formel kontrolü sivil-kamu işbirliğiyle ortak bir zemine taşımak kalmaktadır. Bu noktada sosyal sermaye ve formel kontrol arasındaki ve özellikle de sosyal sermaye ve polisin etkinliği arasındaki pozitif korelasyon vatandaş-kamu ortaklığını ve birlikteliğini sağlayacak önemli bir sermayedir.

Polisin sosyal sermaye ve enformel kontrol üzerindeki etkisi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda, polisin –özellikle polis amirlerinin- kolayca ulaşılabilir olmasının vatandaşlar arasındaki bağlılık ve güveni arttırdığı (Scott, 2002) ve polisin kapı kapı dolaşarak vatandaşlarla irtibat kurmasının toplumun organizasyonel kapasitesini arttırdığı (Kerley ve Benson, 2000) tespit edilmiştir. Donnelly ve Majka (1998) tarafından yapılan araştırmada ise sosyal dayanışma ve güven temelinde oluşturulan enformel kontrol mekanizması (mahalle geliştirme derneği) üzerinden mahalleye hizmet veren kurumlar ile irtibata geçilerek gerekli maddi ve siyasi desteğin sağlanmasının (formel kontrol) düzensizlik, suç, ve suç korkusu ile mücadelede ne denli başarılı olduğu bir örnek olay incelemesi üzerinden anlatılmaktadır. Bu son örnek toplumda yaşam kalitesinin arttırılmasında toplumun tüm bireyleri ve kurumlarıyla (idareciler, siyasetçiler, eğitim kurumları, sosyal hizmet kurumları, yerel yönetimler, dini kurumlar, medya, vb.) ortak bir hedef doğrultusunda seferber olmalarının gerekliliğini (Trojanowicz, 1994) ve bunun sağlanmasında sosyal sermayenin önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye’ye bakan yönüyle düzensizlik, suç, suç korkusuyla mücadelede toplum destekli polislik (TDP) faaliyetleri benzer bir amaca hizmet edebilir. TDP Hizmetleri Yönetmeliği mahallelerdeki yaşam kalitesinin arttırılması hususunda mülki amirlere, belediyelere, kamu kurum ve kuruluşlarına ve özellikle de polise gereken yetki ve sorumluluğu vermektedir (Örn: TDP Hizmetleri Yönetmeliği, Yedinci Kısım). Bu araştırmanın kitaptaki kanunun sokağa taşınmasının önemi konusunda kanun ve politika uygulayıcılarına fikir vereceği değerlendirilmektedir. Ancak araştırmada kullanılan kesitsel tasarım ve buna bağlı olarak yukarıda sıralanan çekinceler nedeniyle, bulgular ve bulgulara dayandırılan çıkarımlar bundan sonra Türkiye’de yapılacak (özellikle) boylamsal veya uzun soluklu nitel çalışmalarla destekleninceye kadar örneklem ötesine genelleme yapmaktan kaçınılmalıdır. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda enformel ve formel kontrolün belirleyenlerinin, enformel -formel kontrol ilişkisinin ve kamu-vatandaş işbirliğini etkileyen faktörlerin daha detaylı bir biçimde ortaya konulmasının toplumda yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik akademik ve profesyonel çalışmalara ve sosyal seferberlik hamlelerine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kaynaklar

- Adu-Mireku, S. (2002).** Fear of crime among residents of three communities in Accra, Ghana. *International Journal of Comparative Sociology*, 43, 153–168.
- Alpkan, L., & Palacı, M. (2008).** Toplum destekli polislik uygulaması: Zara örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(3), 93-122.

- Başıbüyük, O., & Karakuş, Ö. (2010).** Sosyal düzensizlik ve toplum destekli güvenlik politikaları. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 65-97.
- Baumer, T. L. (1985).** Testing a general model of fear of crime: Data from a national sample. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 22, 239-255.
- Bourdieu, P. (1986).** *The forms of capital*. In J. Richardson (Ed.), Handbook of theory and research for the sociology of education. Westport CT: Greenwood Press.
- Bridenball, B., & Jesilow, P. (2005).** Weeding criminals or planting fear: An evaluation of a weed and seed project. *Criminal Justice Review*, 30(1), 64-89.
- Burgess, E. W. (1928).** *The Growth of the City*. In R. E. Park, Burgess, E.W, McKenzie R.D. (Ed.), The City. Chicago: University of Chicago Press.
- Burke, R. (2001).** *An introduction to criminological theory*. Devon: Willan Publishing.
- Bursik, R. J., & Grasmick, H. G. (1993).** *Neighborhoods and crime: The dimensions of effective community control*. New York: Lexington Books.
- Castle, E. N. (2002).** *Social capital: An interdisciplinary concept*. *Rural Sociology*, 67, 331-349.
- Coleman, J. S. (1988).** Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.
- Coleman, J. S. (1990).** *Foundations of social theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Covington, J., & Taylor, R. B. (1991).** Fear of crime in urban residential neighborhoods: Implications of between-and within-neighborhood sources for current models. *Sociological Quarterly*, 32, 231-249.
- Dammert, L., & Malone, M. F. T. (2006).** Does it take a village? Policing strategies and fear of crime in Latin America. *Latin American Politics and Society*, 48(4), 27-51.
- Dolu, O., Uludağ, Ş., & Doğutaş, C. (2010).** Suç korkusu: Nedenleri, sonuçları ve güvenlik politikaları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1), 57-81.
- Donnelly, P. G., & Majka, T. J. (1998).** Residents' efforts at neighborhood stabilization: Facing the challenges of inner-city neighborhoods. *Sociological Forum*, 13(2), 189-213.
- Durkheim, E. (1951).** *Suicide*. New York: Free Press.
- Durkheim, E. (1984).** *The Division of Labor in Society*. New York: Free Press.
- Ferguson, K. M., & Mindel, C. H. (2007).** Modeling fear of crime in Dallas neighborhoods: A test of social capital theory. *Crime and Delinquency*, 53, 322-349.
- Garofalo, J. (1979).** Victimization and the fear of crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 16, 80-97.

- Gibson, C. L., Zhao, J., Lovrich, N. P., & Gaffney, M. J. (2002).** Social integration, individual perceptions of collective efficacy, and fear of crime in three cities. *Justice Quarterly*, 19, 537-564.
- Hawdon, J. E., Ryan, J., & Griffin, S. P. (2003).** Policing tactics and perceptions of police legitimacy. *Police Quarterly*, 6, 469-491.
- Hunter, A., & Baumer, T. L. (1982).** Street traffic, social integration, and fear of crime. *Sociological Inquiry*, 52(2), 122-131.
- Jacobs, J. (1961).** *The life and death of great American cities*. London: Random House.
- Jiang, S., Wang, J., & Lambert, E. (2010).** Correlates of informal social control in Guangzhou, China neighborhoods. *Journal of Criminal Justice*, 38(4), 460-469.
- Kanan, J. W., & Pruitt, M. V. (2002).** Modeling fear of crime and perceived victimization risk: The (in) significance of neighborhood integration. *Sociological inquiry*, 72(4), 527-548.
- Karakuş, Ö., McGarrell, E. F., & Başbüyük, O. (2010).** Fear of crime among citizens of Turkey. *Journal of Criminal Justice*, 38(2), 174-184.
- Kerley, K. R., & Benson, M. L. (2000).** Does community-oriented policing help build stronger communities? *Police Quarterly*, 3(1), 46-69.
- Koschmann, M., & Laster, N. M. (2011).** Communicative tensions of community organizing: The case of a local neighborhood association. *Western Journal of Communication*, 75(1), 28-51.
- Markowitz, F. E., Bellair, P. E., Liska, A. E., & Liu, J. (2001).** Extending social disorganization theory: Modeling the relationships between cohesion, disorder and fear. *Criminology*, 39(2), 293-319.
- Marx, K. (1967).** *Capital, Vol. 3*. New York: International Publishers.
- McGarrell, E. F., Giacomazzi, A. L., & Thurman, Q. C. (1997).** Neighborhood disorder, integration, and the fear of crime. *Justice Quarterly*, 14(3), 479-500.
- Moyer, I. (2001).** *Criminological theories: Traditional and nontraditional voices and themes*. London: Sage.
- Park, R. E. (1921).** *Introduction to the Study of Sociology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Polat, A., & Gül, S. K. (2009).** *Kentlerde güvensizlik kaygısı: Erzincan alan araştırması*. In V. K. Bilgiç (Ed.), *Değişik yönleriyle yerelleşme* (pp. 163-185). Ankara: Seçkin yayınevi.
- Portes, A. (2000).** *Social capital: Its origins and applications in modern sociology*. LESSER, Eric L. Knowledge and Social Capital. Boston: Butterworth-Heinemann, 43-67.
- Putnam, R. (1993).** The prospectus community: Social capital and public life. *American Prospect*, 4, 35-42.

- Putnam, R. D. (1995).** Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Putnam, R. D. (2000).** *Bowling alone: The collapse and renewal of American community*. New York: Simon and Schuster.
- Putnam, R. D., Leonardi, R., & Nanetti, R. Y. (1993).** *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton university press.
- Quinney, R. (1970).** *The Social Reality of Crime*. Boston: Little, Brown.
- Renauer, B. C. (2007).** Reducing Fear of Crime: Citizen, Police, or Government Responsibility? *Police Quarterly*, 10(1), 41.
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997).** Neighborhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277(5328), 918.
- Scott, J. D. (2002).** Assessing the relationship between police-community coproduction and neighborhood-level social capital. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 18(2), 147-166.
- Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1972).** *Juvenile delinquency and urban areas*. Chicago: University Of Chicago Press.
- Skogan, W. G. (1990).** *Disorder and decline: Crime and the spiral of decay in American neighborhoods*. Berkeley: University of California Press.
- Skogan, W. G., & Maxfield, M. G. (1981).** *Coping with crime: Individual and neighborhood reactions*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Taylor, R. B. (2000).** *Breaking away from broken windows: Baltimore neighborhoods and the nationwide fight against crime, guns, fear, and decline*. Boulder, Colorado: Westview Press.
- Taylor, R. B., & Hale, M. (1986).** Testing alternative models of fear of crime. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 77, 151-189.
- Trojanowicz, R. C. (1994).** *The future of community policing*. In D. P. Rosenbaum (Ed.), *The challenge of community policing: Testing the promises* (pp. 258-262). London: Sage.
- Turk, A. T. (1969).** *Criminality and the Social Order*. Chicago: Rand-McNally.
- Uludağ, Ş. (2010).** Vatandaşların suç korku (güvenlik endişesi) seviyesine etki eden faktörler ve alınabilecek önlemler: Malatya örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(1), 1-28.
- Vilalta, C. J. (2012).** Fear of Crime and Home Security Systems. *Police Practice and Research: An International Journal*, 13(1), 4-14.
- Zhang, L., Messner, S. F., & Liu, J. (2007).** An exploration of the determinants of reporting crime to the police in the city of Tianjin, China. *Criminology*, 45(4), 959-984.